

Sygn. akt: I C 70/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Barbara Przybylska
Protokolant:	protokolant sądowy Aleksandra Strumiłowska

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa P. R., M. R.

przeciwko M. P. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną - w stosunku do powodów P. R. i M. R. – umowę darowizny udziału w prawie własności samochodu osobowego marki R. (...) numer rejestracyjny (...) z dnia 12 czerwca 2014 roku zawartą pomiędzy M. P. (1) a I. P. (1) – celem ochrony wierzytelności powodów wynikającej z wyroków Sądu Okręgowego w Gliwicach o sygnaturze I C 84/12 i Sądu Apelacyjnego w Katowicach o sygnaturze V ACa 257/14;
2. uznaje za bezskuteczną - w stosunku do powodów P. R. i M. R. – umowę zawartą w dniu 13 października 2014 roku pomiędzy M. P. (1) a I. P. (1) w formie aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza I. S., rep. A nr (...), dotyczącą darowizny udziału wynoszącego 1/2 części w prawie własności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Kędzierzynie Koźlu prowadzi księgę wieczystą nr (...) – celem ochrony wierzytelności powodów wynikającej z wyroków Sądu Okręgowego w Gliwicach o sygnaturze I C 84/12 i Sądu Apelacyjnego w Katowicach o sygnaturze V ACa 257/14;
3. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 8.384 (osiem tysięcy trzysta osiemdziesiąt cztery) złote tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 70/15

UZASADNIENIE

Powodowie P. R. i M. R. w dniu 27 marca 2015 roku wnieśli pozew o uznanie za bezskuteczne w stosunku do nich umów darowizn zawartych pomiędzy pozwanym M. P. (1) a jego matką I. P. (1) - dłużniczką powodów, tj.:

- umowy z dnia 12.06.2014r., której przedmiotem było przeniesienie na pozwanego udziału w prawie własności samochodu osobowego marki R. (...),
- umowy z dnia 13.10.2014r. zawartej w formie aktu notarialnego, której przedmiotem było przeniesienie na pozwanego udziału wynoszącego 1/2 części w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości P., dla której Sąd Rejonowy w Kędzierzynie – Koźlu prowadzi księgę wieczystą numer (...),

Wskazując że czynności te zostały dokonane z pokrzywdzeniem powodów jako wierzycieli matki pozwanego, gdyż przysługuje im wierzytelność w kwocie 58 344,93 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami procesu, zasądzona na ich rzecz wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 20.12.2013r. oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30.09.2014 roku, którym oddalono apelację i zasądzono na rzecz powodów 2 700 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Powodowie wnieśli także o zasądzenia od pozwanego na ich rzecz solidarnie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając, wskazali że na podstawie ww. wyroku z 20.12.2013r. zaopatrzonego klauzulą wykonalności wszczęli postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużniczce, które okazało się bezskuteczne, albowiem nie udało się odnaleźć składników majątkowych z których można by zaspokoić roszczenie, w konsekwencji czego postępowania zostało zawieszona. Zaznaczyli, że w toku postępowania egzekucyjnego ustalono, że dłużniczka po wydaniu orzeczenia stanowiącego podstawę egzekucji, tj. po 20.12.2013r., darowała swój majątek synowi, działając z pokrzywdzeniem wierzycieli, stając się niewypłacalną w co najmniej większym stopniu niż była, gdyż w chwili obecnej nie posiada żadnych składników majątkowych, z których mogliby zaspokoić wierzytelność.

W odpowiedzi na pozew pozwany M. P. (1) wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazał, że samochód marki R. (...) został zakupiony przez powoda 19.04.2013 roku, środki na jego zakup pochodziły m.in. z kredytu zaciągniętego przez pozwanego wspólnie z jego matką I. P. (1), gdyż samodzielnie nie dostałby kredytu od banku. Zaznaczył, że kredyt został spłacony tylko przez pozwanego z jego oszczędności i wynagrodzenia za pracę, faktycznym właścicielem od zakupu był tylko on, a matka była jedynie figurantem w umowie kredytu. Wskazał, że umowa darowizny z dnia 12.06.2014r. miała na celu jedynie sformalizowanie stanu faktycznego władztwa nad rzeczą i została zawarta jeszcze przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego przeciwko jego matce. Zdaniem pozwanego umowa ta nie przyczyniła się w żaden sposób do pokrzywdzenia powodów ani powstanie czy pogłębienia stanu niewypłacalności i dłużniczki. Odnosząc się do umowy darowizny nieruchomości zawartej 13.10.2014r. pozwany podniósł, że nie może ona być uznana za bezskuteczną względem powodów, gdyż nie została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli. Wskazał, że egzekucja przeciwko dłużniczce nie została skierowana do innych składników majątku, np. ruchomości, gdyż powodowie nie złożyli takiego wniosku. Dodał, że obecnie jego matka dobrowolnie i systematycznie spłaca zaciągnięte zobowiązania, z dniach 2, 17 i 20 kwietnia 2015 r. spłaciła 150 złotych, nie znajduje się zatem w stanie niewypłacalności. Podkreślił, że umowa darowizny nieruchomości nie miała służyć utrudnieniu wyegzekwowania wierzytelności powodów, wynikających z ww. wyroków. Wyjaśnił, że darowizna ta była konieczna z uwagi na wydatki ponoszone na utrzymanie nieruchomości, gdyż w owym czasie jego matka znalazła się w trudnej sytuacji finansowej, i aby nie generować dodatkowego zadłużenia, – co mógłby wpłynąć także na zaspokojenie roszczeń powodów – zdecydowała się na darowiznę udziału w nieruchomości na rzecz syna, który w tym czasie podjął pracę. Dodał, że nieruchomość ta stanowi gospodarstwo rolne, ma jeszcze dwóch współwłaścicieli, zatem szansa skutecznego zbycia takiego udziału w licytacji komorniczej jest praktycznie równa zeru, zatem darowizna nie wpłynęła negatywnie na stan wypłacalności dłużniczki.

Sąd ustalił:

Powodowie zakupili dom od I. P. (1). Następnie toczyła się między nimi sprawa przed Sądem Okręgowym w Gliwicach o sygn. akt I C 84/12, w której powodowie wywodzili swoje roszczenia o zapłatę z rękojmi za wady ukryte budynku. Wyrok zapadł w dniu 20 grudnia 2013 roku – Sąd I instancji zasądził od I. P. (1) na rzecz P. R. i M. R. solidarnie kwotę 58 334,93 zł oraz kwotę 2 917 zł tytułem zwrotu opłat sądowych. I. P. (1) wniosła apelację. Wyrokiem z dnia 30 września 2014 roku Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację oraz zasądził solidarnie na rzecz powodów 2 700 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego. (dowód: wyrok SO w Gliwicach z 20.12.2013 r. k.11, wyrok SA w Katowicach z 30.09.2014 r. k.12; zeznania świadków i stron)

Dnia 13 października 2014r. pozwany i jego matka zawarli w formie akt notarialnego umowę, na podstawie której I. P. (1) darowała pozwanemu udział wynoszący 1/2 część we współwłasności nieruchomości położonej miejscowości P., w woj. (...), obejmującą działki o łącznej pow. 1,5797 ha, zabudowaną budynkiem mieszkalnym o pow. 127m², zabudowaniami gospodarczymi i stodołą. Strony umowy darowizny określiły wartość rynkową przedmiotu umowy na 75 000 złotych. (dowód: akt notarialny k. 78, wydruk z KW k. 15-22, zeznania świadków i pozwanego)

Dnia 19 kwietnia 2013 roku pozwany wraz z matką I. P. (1) zakupili samochód osobowy marki R. (...) za 54 900 złotych. Byli współwłaścicielami w równych częściach. Środki na jego zakup pochodziły m.in. z kredytu zaciągniętego w dniu 19.04.2013r. przez I. P. (1) w banku (...) Spółce Akcyjnej Oddział w W.. Pozwany nie był współkredytobiorcą. W treści Umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie udziału w prawie własności samochodu z dnia 19.04.2013r. (k. 74) strony umowy oświadczyły, że na sfinansowanie zakupu samochodu Bank udzielił kredytobiorcy kredytu. Raty kredytu w kwocie 1 291,50 zł płacone były z rachunku bankowego pozwanego. (dowód: umowa przewłaszczenia k. 74; umowa sprzedaży k. 45, potwierdzenia spłat kredytu k. 47-68; zeznania świadków i pozwanego)

Na podstawie umowy zlecenia z 1.07.2014 roku pozwany wykonywał pracę ratownika wodnego na kąpielisku w miejscowości G. w okresie 01.07.2014 – 31.08.2014 roku z wynagrodzeniem 1 505 zł brutto miesięcznie. W dniu 7 października 2014 roku pozwany zawarł umowę o pracę w sklepie (...) na czas próbny do 6 stycznia 2015r. na stanowisku magazynier z wynagrodzeniem 875 zł brutto miesięcznie. (dowód: umowa o pracę k. 69-70, umowa zlecenia k. 71-72, zeznania świadków i pozwanego)

Rodzina pozwanego zajmuje się działalnością związaną z wynajmem domków letniskowych nad morzem w miejscowości G. przy ul. (...). Na ogłoszeniach z ofertami domków, zamieszczanych w Internecie na zlecenie ojca pozwanego M. P. (2), widnieje numer rachunku bankowego należącego do pozwanego - (...) w (...) Banku do dokonywania wpłat rezerwacyjnych. W ogłoszeniach jako numery kontaktowe podawane był m.in. numery telefonu, którym posługiwali się I. P. (1) i jej mąż. Niektóre ogłoszenia były wystawiane za pośrednictwem portalu allegro z konta, którego użytkownikiem była I. P. (1), posługująca się tam nazwą: (...). W ewidencji działalności gospodarczej I. P. (1) widnieje jako przedsiębiorca prowadzący działalność pod firmą: Firma Handlowo – Usługowa (...), która rozpoczęła działalność 1.07.2011 roku, a która w obrębie działalności ma obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania. Jako data zaprzestania wykonywania działalności widnieje w ewidencji dzień 27.08.2013 roku. Ogłoszenia znajdujące się internecie o wynajmie domków są aktualne i nadal zawierają numer kontaktowy do I. P. (1). (dowód: wydruki k.103-118)

W związku z uprawomocnieniem się wyroku z dnia 20 grudnia 2013r. powodowie złożyli wniosek o nadanie mu klauzuli wykonalności i uzyskawszy tytuł wykonawczy złożyli w dniu 16 października 2014 roku wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chorzowie o wszczęcie postępowania egzekucyjnego (sygn. akt komorniczych Km 669/14). We wniosku powodowie wskazali, aby postępowanie egzekucyjne prowadzone było w szczególności z rachunków bankowych dłużniczki, wierzytelności jej przysługujących, świadczeń emerytalno-rentowych, wynagrodzenia za pracę, wszelkich rzeczy ruchomych i towarów, pojazdów, nieruchomości i innych składników, zlecając także komornikowi poszukiwanie majątku dłużniczki. W toku czynności egzekucyjnych w dniu 10 grudnia 2014 roku Komornik dokonał zajęcia samochodu marki R. (...) o szacunkowej wartości 35 000 złotych poprzez opieczętownienie pojazdu w obecności ojca pozwanego. O zajęciu zostali powiadomieni pozwany i dłużniczka I. P. (2). Dłużniczka oświadczyła Komornikowi w dniu 17.12.2014r., że nie jest ani właścicielem ani współwłaścicielem zajętego pojazdu. M. P. (1) wniósł pozew o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji. Na wniosek wierzycieli Komornik postanowieniem z dnia 13.01.2015r. umorzył postępowanie egzekucyjne w części dotyczącej zajętego pojazdu. (dowód: dokumenty z akt KM 669/14)

W dniu 11 grudnia 2014 roku pozwany udał się do Urzędu Miejskiego Wydziału Komunikacji w G. celem przarejestrowania na siebie samochodu marki R. (...). Przedłożył w urzędzie umowę darowizny datowaną na dzień 12 czerwca 2014 roku zawartą ze swoją matką. Na podstawie umowy dłużniczka powodów dokonała darowizny swoich udziałów w prawie własności ww. samochodu osobowego. (dowód: umowa darowizny k. 14)

Pismem z dnia 11.02.2015r. Komornik zawiadomił pełnomocnika wierzycieli, że w trakcie prowadzonego postępowania nie stwierdzono, by dłużniczka była w posiadaniu ruchomości przedstawiających wartość handlową. Komornik wyjaśnił, że egzekucję z pojazdu marki R. umorzono zgodnie z wnioskiem. Dodał, że ustalono że dłużniczka pracuje (umowa cywilna), jednak na podstawie art. 833 kpc otrzymane środki pieniężne są zwolnione od egzekucji. Wyjaśnił, że dłużniczka nie figuruje w ewidencji elektronicznych ksiąg wieczystych jako właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości na terenie kraju, a dokonane zajęcia rachunków bankowych wierzycielności okazały się bezskuteczne. Postanowieniem z dnia 17.02.2015 roku Komornik zawiesił na wniosek wierzycieli postępowanie egzekucyjne. W wyniku postępowania egzekucyjnego pozwanym nie przekazano żadnych kwot tytułem spłaty wierzycielności.

(dowód: dokumenty z akt KM 669/14, zeznania powoda)

Wobec bezskuteczności postępowania egzekucyjnego powodowie zdecydowali się wystąpić z powództwem o uznanie za bezskuteczne wobec nich ww. umów darowizn.

W dniach 2, 17 i 20 kwietnia 2015 roku I. P. (1) dokonała wpłat na rachunek Komornika Sądowego do sprawy Km 669/14 w kwotach po 50 złotych – łącznie 150 złotych. (dowód: potwierdzenia spłat k. 73)

Po dokonaniu darowizn na rzecz pozwanego I. P. (2) nie posiada żadnego innego majątku. Nie jest nigdzie zatrudniona, nie wykazuje żadnych dochodów (dowód: dokumenty z akt KM 669/14, zeznania świadków i pozwanego)

I. P. (1) podpisała zobowiązanie opatrzone datą 20 maja 2013 roku, w którym złożyła oświadczenie, że zobowiązuje się do przeniesienia na rzecz swojego syna M. P. (1) 1/2 udziału pojazdu marki R. (...) oraz 1/2 udziału w nieruchomości położonej w P. na podstawie czynności prawnej darmowej do dnia 31 grudnia 2014 roku. (dowód: zobowiązanie datowane na 20 maja 2013 r. k. 124)

(dowody: wyrok SO w Gliwicach z 20.12.2013 r. k.11, wyrok SA w Katowicach z 30.09.2014 r. k.12 ; umowa darowizny k. 14; umowa sprzedaży k. 45; potwierdzenia spłat kredytu k. 47-68; umowa przewłaszczenia k. 74; akt notarialny k. 78, wydruk z KW k. 15-22; umowa o pracę k. 69-70, umowa zlecenia k. 71-72; potwierdzenia spłat k. 73; wydruki k.103-118 ; zobowiązanie datowane na 20 maja 2013 r. k. 124; dokumenty z akt KM 669/14 – w szczególności pisma komornika, orzeczenia i zarządzenia, protokoły, zawiadomienia; zeznania świadków M. P. (2), I. P. (1) oraz przesłuchania stron – protokół i e-protokół z rozprawy w dniu 10.06.2015r. k. 126-129)

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dowodów. Powódka zrzekła się dowodu z jej przesłuchania. Zeznania powoda korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie; jako spójne, logiczne i wyważone były w ocenie Sądu wiarygodne.

Z uwagi na charakter roszczenia w niniejszej sprawie oraz pokrewieństwo pozwanego z dłużniczką powodów, zarówno pozwany, jak i świadkowie (jego rodzice) zeznawali na swoją korzyść mając interes w tym, żeby nie ujawnić prawdziwych intencji zawarcia umów darowizn, jakim była chęć uniknięcia egzekucji długów z majątku rodziny. Jednakże zeznania te były niespójne, wewnętrznie sprzeczne, zwłaszcza w zakresie okoliczności i przyczyn darowizn.

Zeznania świadka powołanego przez pozwanego – jego ojca M. P. (2), męża I. P. (1), który zeznawał na okoliczność przyczyn dokonania darowizn, nabywcy samochodu i spłat zadłużenia, nie miały większego znaczenia dowodowego, były niespójne i sprzeczne. Świadek początkowo potwierdził, że nabywcą samochodu był pozwany i jego matka, następnie, że nie potwierdza że do czasu darowizny żona była współwłaścicielem samochodu. Wskazał że z samochodu korzystał pozwany i przeznaczał na jego utrzymanie swoje zarobki, że I. P. (1) nie jest już właścicielem gdyż dokonała darowizny na rzecz syna. Świadek stwierdził że żona wzięła kredyt, następnie że nie wie kto jest w umowie kredytu. Nie odpowiadał wprost na wszystkie zadawane pytania, powołując się na niewiedzę lub niepamięć. Nie wiedział kiedy i dlaczego zawarta umowa darowizny, podał że nie wie jaki jego żona ma majątek, nie wie czy żona prowadziła działalność gospodarczą w miejscowości G., jednakże przyznał że ogłoszenia o wynajmie tam domków letniskowych zamieszczane były na jego zlecenie i przyznał, że podany był tak jego numer telefonu, jednocześnie twierdząc że

nie wie, na kogo zapisana jest ta działalność i dlaczego jest tam wpisany numer rachunku bankowego syna. Mimo zasłaniania się niewiedzą i podawania sprzecznych informacji, z zeznań świadka wynikało, że orientuje się w sprawach majątkowych pozwanego i swojej żony, (mieszka z pozwanym, pomaga mu w utrzymaniu, z żoną „nie zawsze”, ale pracuje poza Śląskiem), podał że chciał spłacić powodów jeszcze przed procesem, zaproponował im kwotę 50 000 złotych. Powyższe świadczy o tym, że orientował się, że jego żona miała zobowiązania wobec powodów, z czego one wynikały, był gotowy spłacić zobowiązanie. Rodzina pozwanego miała więc wiedzę o zadłużeniu I. P. (1) wobec powodów, rozważali częściową spłatę, ojciec pozwanego chciał uniknąć egzekucji.

Oceniając wiarygodność zeznań świadka I. P. (1) Sąd uznał, że potwierdziły one w zasadzie wskazany powyżej stan faktyczny. Świadek potwierdziła bowiem, że była współnabywcą samochodu, że wzięła kredyt na jego zakup, że dokonała darowizny swojego udziału w aucie na rzecz pozwanego. Podała, że na chwilę obecną nie posiada dochodów, nie ma majątku, wcześniej jej majątek stanowił rzeczony samochód i nieruchomości darowane pozwanemu. Świadek dodatkowo podkreśliła, że co do zakupu auta i zawarcia kredytu była „figurantem”, jednakże nie zaprzeczyła okoliczności, że była współwłaścicielem auta i że samodzielnie zaciągnęła kredyt na jego zakup. Przyznała także, że do zawarcia umowy darowizny doszło, kiedy zaistniała groźba egzekucji („zależało synowi na samochodzie”, „syn naciskał na umowę darowizny, bo przeraził się (...) że komornik chce mu zabrać”). W pozostałym zakresie zeznania świadka Sąd uznał za niegodne wiary. Odnośnie prowadzenia działalności gospodarczej w miejscowości G. zeznała, że nigdy jej nie prowadziła – mimo że w aktach jest m.in. wydruk z ewidencji przeczący temu (k. 118), następnie podała że prowadziła to dla mamy i że była „figurantem”, stwierdziła, że nie wie czy uzyskiwała z tego środki, nie wie czy ma rachunek w (...) – zeznania świadka były więc niespójne, sprzeczne z zasadami logicznego myślenia i doświadczenia życiowego.

Oboje świadkowie nie wyjaśnili przekonująco okoliczności dotyczących zawarcia umowy darowizny udziału w nieruchomości, w szczególności przyczyn jej zawarcia. Wskazali jedynie na to, że I. P. (1) dokonała „promesy” umów darowizn, powołując się na planowany dłuższy wyjazd za granicę – który nie doszedł do skutku, i konflikt w rodzinie, bliżej nie wyjaśniając tych kwestii.

Pozwany w swoich zeznaniach także potwierdził fakt zawarcia kredytu przez jego matkę na zakup auta oraz że byli jego współwłaścicielami. Natomiast jego zeznania w zakresie przyczyn zawarcia umów darowizny były niespójne, niekonsekwentne, w związku z czym nie zasługiwały na wiarę. Zresztą już w odpowiedzi na pozew pozwany wskazywał z jednej strony, że jego matka jest wypłacalna, reguluje na bieżąco zaciągnięte zobowiązania, nie znajduje się w stanie niewypłacalności, z drugiej strony twierdził, że umowa darowizny udziału w nieruchomości była konieczna z uwagi na wydatki ponoszone na jej utrzymanie, gdyż I. P. (1) znalazła się z trudnej sytuacji finansowej i nie chcieli generować dodatkowego zadłużenia. Wskazał, że podjął pracę i wyraził chęć utrzymywania udziału w tej nieruchomości (nie wykazując jakie są to koszty i kto ze współwłaścicieli w jakiej części je rzeczywiście ponosi). Z pozostałego materiału zgromadzonego w sprawie wynika, że na umowę o pracę powód zarabiał zaledwie 875 zł brutto miesięcznie, w jego utrzymaniu pomaga mu m.in. ojciec, a swoje zarobki pozwany miał przeznaczać na utrzymanie auta, zwłaszcza że podkreślał, że spłacał w całości raty kredytu. Nawet jeśli pozwany otrzymywał „na rękę” 1300 zł (zeznania k. 128), to nie posiadał wystarczających regularnych dochodów na wszystkie deklarowane koszty utrzymania i jego sytuacja materialna nie jest wiarygodnym powodem zawarcia umowy darowizny nieruchomości. Niesprecyzowana została także ewentualna druga przyczyna zawarcia tejże umowy, polegająca na bliżej nieokreślonym konflikcie rodzinnym jego matki czy jakimś planowanym przez nią wyjazdem za granicę.

Jako przyczynę zawarcia umowy darowizny auta pozwany podkreślał, że faktycznie tylko on użyłkował auto, ponosił wszystkie koszty jego utrzymania oraz spłacał kredyt, jednakże w toku postępowania zostało udowodnione, że działania pozwanych miały na celu uniknięcie egzekucji długu matki pozwanego po zajęcie auta w toku egzekucji komorniczej. Pozwany zeznawał niekonsekwentnie - że chciał mieć gwarancję że mama nie pójdzie z samochodem w eter, następnie że dokonali darowizny bo mógł już otworzyć linię kredytową, że promesa darowizn została zawarta bo matka była w konflikcie z babcią i wujkiem, że zdecydował się na przerejestrowanie auta w dzień po jego zajęciu przez komornika, bo uświadomił sobie groźbę zabrania samochodu w toku egzekucji. Odnośnie działalności gospodarczej matki w G., pozwany podał, że działalnością związaną z wynajmem domków letniskowych zarządza jego babcia

macierzysta, że on sam także pomaga tam w wakacje oraz że na jego konto wpływały czasem opłaty rezerwacyjne, że ogłoszenia były wystawiane na zlecenie ojca - co wskazuje na silne powiązania rodzinne w prowadzonym interesie.

Zeznania pozwanego i świadków były więc pełne niespójności i sprzeczności, a przez to zostały uznane za niezaskładające na wiarę w zakresie, w jakim były niezgodne z wyżej przedstawionym stanem faktycznym oraz niewiarygodne w zakresie wyjaśniania przyczyn zawarcia umów darowizn.

Sąd zważył :

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Stosownie do art. 527 k.c., gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć (§1). Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (§2). Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (§3).

Po myśli art. 528 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Artykuł 529 k.c. stanowi natomiast, że jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

Sytuację pozwanego w niniejszej sprawie normował zarówno art. 527 § 1 i 2 k.c., jak i domniemania prawne z art. 528 k.c. – gdyż pozwany jest synem dłużniczki i uzyskał korzyść majątkową bezpłatnie, oraz z art. 529 k.c. albowiem dłużniczka zawarła z nim właśnie umowę darowizny.

Przenosząc powyższe na rozważania w niniejszej sprawie, powództwo należało uznać za zasadne, albowiem wskutek darowizn pozwany uzyskał korzyść majątkową, natomiast czynności zostały dokonane przez dłużniczkę I. P. (1) w celu i z pokrzywdzeniem powodów, gdyż po rozporządzeniu majątkiem wyzbywała się aktywów i stała niewypłacalna. W związku z tym powodowie jako wierzyciele mogli zażądać uznania darowizn za bezskuteczne w stosunku do nich, gdyż dłużniczka działała ze świadomością ich pokrzywdzenia, a pozwany uzyskał korzyść majątkową bezpłatnie, dla skuteczności „skargi pauliańskiej” nie musiał zatem posiadać wiedzy o działaniach dłużniczki z pokrzywdzeniem wierzycieli, a co więcej – będąc osobą bliską dłużniczki nie obalił domniemania, że wiedział o tym pokrzywdzeniu.

Przedmiotem zaskarżenia na podstawie art. 527 kc mogą być co do zasady czynności, które przynoszą korzyść majątkową osobie trzeciej, a więc czynności określane w doktrynie jako przysparzające, które są skutkiem rozporządzeń dłużnika. Okoliczności w jakich zobowiązanie dłużnika powstało nie jest istotne z punktu widzenia zastosowania art. 527 kc. Ważne jest aby w chwili dokonywania zaskarżonej czynności dłużnik wiedział o zobowiązaniu. Należy podkreślić także, że do skuteczności tzw. skargi pauliańskiej nie jest konieczne, aby dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli ani też, aby zamiar ten skierowany był przeciwko konkretnemu wierzycielowi. Wystarczające jest, aby dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a zatem wiedział, że na skutek dokonanej czynności określone aktywa wyjdą z jego majątku i że na skutek tego wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem swoich wierzytelności, a w konsekwencji pociągnie to za sobą ich pokrzywdzenie. Motywy jakimi kierował się dłużnik dokonując czynności z ich pokrzywdzeniem nie są istotne.

W niniejszej sprawie poza sporem jest, że przeniesienie udziałów w prawie własności nieruchomości oraz samochodu na rzecz pozwanego zostało dokonane tytułem darmym. Zatem nie było w niniejszej sprawie koniecznym dowodzenie, czy pozwany wiedział, że dłużniczka działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Zresztą wiedza pozwanego jako osoby najbliższej dłużniczce działania przez nią ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela była w sprawie domniemana na zasadzie ww. art. 527 § 3 kc, a pozwany nie obalili tego domniemania.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że dłużniczka I. P. (1) działała ze świadomością, a wręcz w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli. Nie spłaciła zobowiązania wobec powodów, ale mimo to przekazała cały swój majątek synowi. Daty dokonywania czynności związanych z przeniesieniem własności udziału w nieruchomości i samochodzie mają ścisły związek z wydaniem orzeczeń i czynnościami egzekucyjnymi. Spór między dłużniczką a powodami trwał od dłuższego czasu, dłużniczka sprzedała im dom, a następnie powodowie - po ujawnieniu się wad ukrytych w budynku - wystąpili przeciwko niej z roszczeniem o zapłatę i w toku procesu sądowego w dniu 20 grudnia 2013 roku zasądzono na ich rzecz 58 334,93 zł, a wyrokiem z dnia 30 września 2014 roku Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację. Już zatem w dniu 20 grudnia 2013 roku dłużniczka miała świadomość, że Sąd I instancji uznał roszczenie powodów za uzasadnione, a dnia 30 września 2014 roku, że wyrok stał się prawomocny. Nie dokonała jednak zapłaty na rzecz powodów, tylko w niecałe dwa tygodnie później, dnia 13 października 2014 r. zawarła ze swoim synem - pozwanym umowę, na podstawie której darowała mu udział wynoszący 1/2 część we współwłasności nieruchomości położonej miejscowości P., wyzbywając się w ten sposób znacznego składnika swojego majątku - jedyne oprócz udziału w prawie własności samochodu osobowego. Pozwany w toku procesu nie wykazał żadnej racjonalnej przyczyny zawarcia ww. umowy, która świadczyłaby, że nie została ona dokonana w celu uniknięcia egzekucji, a tym samym pokrzywdzenia wierzycieli. Także dokonanie darowizny udziału w prawie własności samochodu osobowego należy uznać za działanie dokonane ze świadomością i w celu pokrzywdzenia wierzycieli - zarówno po stronie dłużniczki, jak i pozwanego. Przedstawiona w toku postępowania „Promesa” dokonania darowizn na rzecz pozwanego - niezależnie od oceny jej wartości dowodowej i wątpliwości co do rzeczywistej daty sporządzenia tego dokumentu - to należy wskazać że promesa taka nie wywołuje żadnych skutków prawnych odnośnie osób trzecich, może być jedynie podstawą roszczeń pomiędzy osobą składającą a osobą której oświadczenie dotyczy. W okolicznościach sprawy, dla oceny zasadności powództwa bez znaczenia pozostaje to, kto korzystał z samochodu, kto ponosił koszty jego eksploatacji czy kto spłacał raty kredytu. Sąd dał wiarę pozwanemu, że to on użytkował pojazd. Jednakże nie zmienia to faktu, że dłużniczka była w świetle prawa współwłaścicielką pojazdu i zawarła umowę kredytu na zakup pojazdu. Podkreślanie przez pozwanego, że mama została wpisana w umowie kupna jedynie jako „figurant” i że to on tylko korzystał z auta i je spłacał, nie ma żadnego wpływu na fakt, że udział w prawie własności pojazdu stanowił jej składnik majątkowy. Ponadto nawet jeśli umowa darowizny została faktycznie zawarta w dniu 12 czerwca 2014 roku, to należy pamiętać, że już wówczas dłużniczka miała świadomość uznania przez Sąd I instancji zasadności roszczeń jej wierzycieli i mimo złożenia apelacji mogła zakładać ewentualność, że apelacja zostanie oddalona. Jednakże co najistotniejsze w zakresie uznania, że darowizna ta miała na celu pokrzywdzenie wierzycieli i uniemożliwienie egzekucji, to fakt że czynności służące wpisaniu do ewidencji pojazdów pozwanego jako jedyne właściciela auta podjęto w dzień po zajęciu samochodu przez komornika zmierzającego do wyegzekwowania długu powodów. Wcześniej w ewidencji auta widnieli jako jego współwłaściciele dłużniczka i pozwany. Gdyby nie przedłożenie w dniu 11 grudnia 2014 roku przez pozwanego w urzędzie miasta dokumentu darowizny i przerejestrowanie pojazdu, egzekucja części długu mogłaby okazać się skuteczna. Dodać wypada, że wbrew argumentacji pozwanego data umowy darowizny pozostaje w całkowitym oderwaniu od faktu spłaty kredytu na samochód - w dacie jej zawierania kredyt nadal nie był spłacony, a dowody wskazują jednoznacznie, że powodem zawarcia umowy było zagrożenie egzekucją. Działanie pozwanego i dłużniczki było więc nastawione na uniemożliwienie egzekucji. Oboje działali ze świadomością, że po dokonaniu obu darowizn dłużniczka wyzbyła się całego posiadanego majątku, z którego mogliby się zaspokoić powodowie. Jednocześnie nie dokonano spłaty powodów, wszystkie czynności egzekucyjne okazały się bezskuteczne. Warto dodać, że przepis art. 533 k.c., stanowi że osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika. Pozwany jednakże nie spłacił długu swojej matki ani nie przedstawił powodom

jej mienia, z którego mogliby zaspokoić swoje roszczenia. Natomiast wpłaty na konto komornika dokonane w toku procesu przez dłużniczkę – symboliczne wręcz, gdyż obejmujące łącznie kilkaset złotych - w żadnym stopniu nie mogą świadczyć o tym, że jest ona dłużnikiem wypłacalnym - zwłaszcza w świetle braku jakiegokolwiek majątku i niewykazywania żadnych dochodów.

Biorąc pod uwagę wszystko powyższe, należało uznać, że zostały zatem spełnione wszystkie przesłanki z art. 527 § 1, 2 i 3 k.c., przy uwzględnieniu z art. 528 k.c. i 529 k.c. domagania się przez powodów uznania za bezskuteczne wobec nich umów darowizn określonych w treści sentencji w celu ochrony wiarytelności powodów wynikających ze wskazanych wyroków sądów.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o przepis art. 98 kpc. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnych kwotę 8 384 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (w tym 4 750 zł tytułem uiszczonej przez powodów opłaty od pozwu, 3600 zł tytułem wynagrodzenia dla pełnomocnika oraz 34 zł tytułem zwrotu opłat od pełnomocnictwa).